

Årsrapport 2013

Fra Statskog Fjelltjenesten
Til Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

Saltfjellet-Svartisen Nasjonalpark
Gåsvatnan Landskapsvernområde
Saltfjellet Landskapsvernområde
Storlia Naturreservat

Austerdalsisen. Foto Kristian Sivertsen

Kristian Sivertsen, Statskog Fjelltjenesten

Innhold	
Oppsyn	3
Informasjon/skilt	5
Motorferdsel	6
Ferdselstellere	7
Brudd på verneforskrift	8
Trua arter	9
Forsøpling	11
Rapport tiltak	12
Ikke gjennomførte tiltak 2013	33
Øvrige tiltak/Annet	33
Innspill tiltak 2014	39

Oppsyn: Kontroll/tilsyn, informasjon mv

Statskog Fjelltjenesten har i 2013 brukt ca 1100 timer som tilsvarer ca 137 dagsverk i Saltfjellet-Svartisen NP med tilgrensende verneområder. Dette er innsats knyttet til oppsyn ,skjøtsel og tiltak i verneområdet . Fjelltjenesten har i tillegg en rekke andre oppdrag i verneområdet som kommer i tillegg. Jakt- og fiskeoppsyn for Statskog, jervregistrering, fjellrevregistrering , kongeørnregistrering.

Fjelltjenesten har deltatt på møter med forvaltningsmyndighet, politi og turistforeningene vedrørende verneområdene. Fjelltjenesten har deltatt på to befaringer med nasjonalparkforvalterne og medlemmer i midtre nordland nasjonalparkstyre. Den ene befaringen var i slutten av Mai og gikk fra Ørnes til Nordfjorden med båt. Her var man på Vestsiden av verneområdet og så på områder ved Melfjorden som inngår i en utvidelse av verneområdet. Den andre befaringen var i September ved rundturløypa Granneset-Bredek i Rana. Her så en på fjellgårdene Granneset –Bredek, skjøtsel av slåtteområde og de utfordringene som ligger ved Storvollen som innfallsport til verneområdet.

Statskog Fjelltjenesten på en oppsynrunde i Stormdalen. **Foto Kristian Svartsen**

Befaring Ørnes-Nordfjorden med nasjonalparkstyret 29.05.2013. Her ved Engabreen. *Foto Kristian Sivertsen*

Befaring E6 Storvollen- Granneset-Bredek med nasjonalparkstyret 23.09.2013. Her ved Innerbredek. *Foto Kristian Sivertsen*

Informasjon/skilt

Det er i 2013 byttet ut løveskilt i Saltfjellet LVO ved Stokkalia og NP skilt i Glomdalen og ved sti fra Dunderland -Granneset i Rana.

Det ble ikke laget noen nye informasjonsplakater om Saltfjellet i 2013. Dette arbeidet bør prioriteres ved de mest besøkte innfallsporter i 2014.

Rasteplass ved Storvollen i Rana. Informasjon om verneområdet, toalett og grillkøte. Vegetasjon ble ryddet av Fjelltjenesten i år men hele plassen behøver en oppgradering hvis dette i fremtiden skal være et infopunkt for verneområdet. *Foto Kristian Sivertsen*

Det er i 2013 satt opp løveskilt ved sti fra Dunderland til Granneset i Rana. Det har ikke tidligere vært skilt her ved nasjonalparkgrensen. Denne type skilt byttes ut ved behov.

Motorferdsel

Barmarkskjøring i verneområdet er det i all hovedsak reindrifta som utfører. Denne kjøring er i forbindelse med tilsyn av rein eller samling av rein for merking eller Slakting.

Mesteparten av motorferdsel på snødekt mark utføres av Fjelltjenesten eller reindrifta. Annen snøscooterkjøring kan være hytteiere som kjører på gitte dispensasjoner, Rødekors på kjentmannsturer eller Rovviltseksjonen hos SNO som er på skadedokumentasjon ved kadaver eller skadefellinger av jerv, gaupe.

Det er noen områder hvor det har vært ulovlig snøscooterkjøring i en årrekke. Dette er spesielt på sørsiden av verneområdet i Ørtfjellet-Kuhaugfjellet i Rana. Denne kjøringen har sitt utspring fra områdene rundt Storforshei. I 2013 har det også vært en del ulovlig kjøring i Raudvassdalen i Rana. I Saltfjellet LVO har det også blitt registrert noe ulovlig kjøring ved Graddis i Junkerdalen.

Fjelltjenesten har sammen med politiet vært ute på flere oppsynsturer i verneområdet. Området Sjørdalen-Kvitbergvatn og Graddis-Straites på nordsiden av verneområdet og i Kuhaugfjellet i Rana. I Rana ble 3 stk anmeldt for ulovlig snøscooterkjøring. Disse var utenfor verneområdet, men mange av de som kjører i dette området er også innenfor vernegrensen.

I Mars var det en leteaksjon i Bjøllådalen i Rana kommune. Det var dårlig vær i fjellet, og Fjelltjenesten stilte med 2 personer som kjentmenn for Rana Røde kors.

Helikopter: Fjelltjenesten har brukt helikopter 3 ganger i løpet av sommeren i forbindelse med oppsyn/skjøtsel. Det har også vært brukt helikopter etter gitte dispensasjoner på sauesanking i Storlia NR og utfrakting av elg ved elgjakt.

ATV spor i verneområdet. Foto Kristian Sivertsen

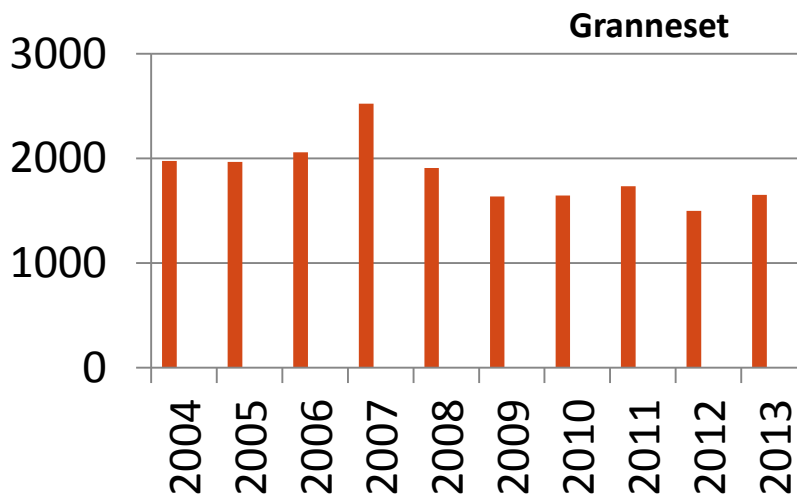

Ferdselstellere

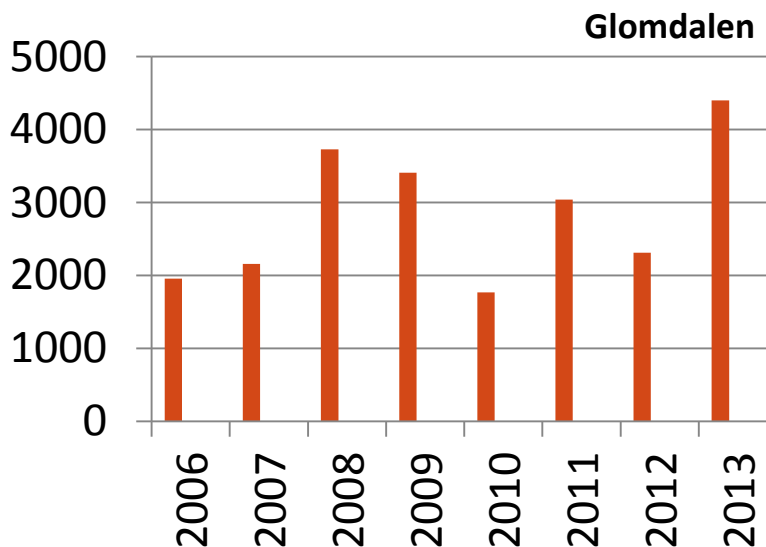
Det har i 2013 vært utført ferdselstillinger ved tre steder i verneområdet. Det er ved Granneset, Glomdalen og Austerdalsisen i Rana.

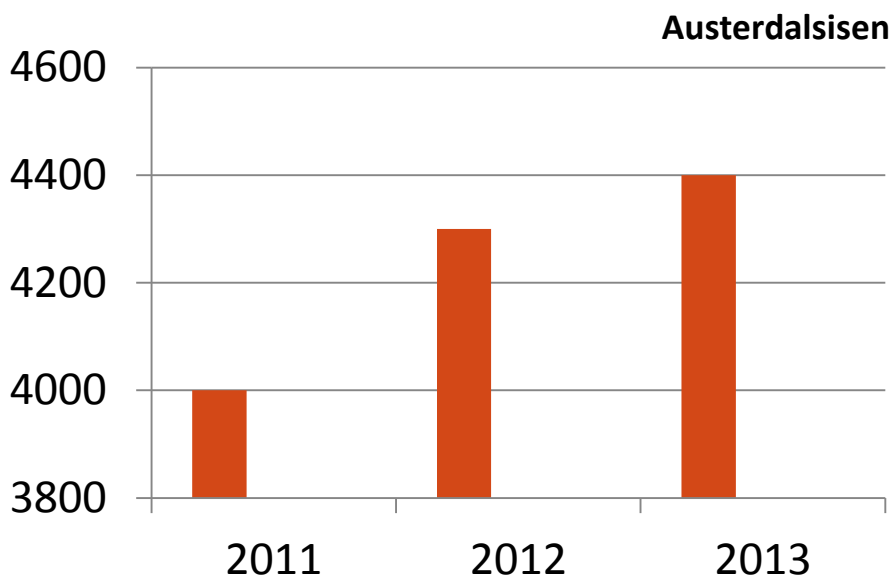
Det er tellematte ved Granneset, mens det i Glomdalen og ved Austerdalsisen er Eco-counter. Tellemattene teller kun et absolutt minimum av ferdsl mens Eco –counter teller det som passerer slik at en her vil få høyere tall.

Ved Granneset har det ligget tellematte siden 2004. Tallene har vært stabile de siste årene med tall rundt 1500-1700. I 2014 kunne det vært ønskelig å hatt en Eco counter i tillegg for å sammenlikne tallene.

I Glomdalen har det stått Eco counter siden 2006. Her har tallene variert uten at man helt vet hvorfor. Tallen fra 2013 viser 4400 passeringer, mot 2300 i 2012. Det er altså en markant økning fra 2012 uten at det er gjort noen tiltak i dette området. Telleren står i forbindelse med stien som går til Glomdalen og Marmorslottet i Fisktjørna NR. Tallet 4400 kan nok deles i to siden de aller fleste går tur-retur her.

Som en ser av tallene fra Austerdalsisen har disse vært svært jevne de tre årene som vi har talt her. Det ble feil på telleren i år men tall fra turisme anlegget her viser ca 4400 besøkende i år.

For å komme seg til Auseterdalsisen kan man enten ta båt over Svartisvatnet eller gå. De aller fleste tar båt, men noen besøkende går og disse blir ikke registrert hos de som driver med turisme. Antall besøkende ved Austerdalsisen har gått ned betraktelig de senere år. På begynnelsen av 90-tallet var det 15-16.000 besøkende.

Brudd på verneforskrift

Det er avdekt brudd på verneforskrift ved at det er kjørt med ATV uten gyldig dispensasjon. Saken er anmeldt. Det er ellers noen områder hvor vi ser at det har vært ulovlig snøscooterkjøring uten at vi har noen mistenkte. Disse sakene er ikke anmeldt.

Trua arter

Det var en yngling av fjellrev på Saltfjellet i 2013. Dette var for øvrig den eneste kjente ynglingen i Nord Norge. Denne ynglingen kom sansynligvis pga støtteforinga av fjellrev som foregår på Saltfjellet. Det var 6 valper som vokste opp hvor 1 tisperalp ble fanget inn og sendt til avlsstasjonen på Oppdal. Fjelltjenesten utførte dette oppdraget i regi av NINA.

Det ble registrert en yngling av jerv og en hekking av Kongeørn i Saltfjellet. Jaktfalk ble observert og hørt varslende ved flere hekkeplasser men ingen vellykkede hekkinger ble registrert. Registreringer på fugl legges inn i artsobs.

Det har ikke vært meldinger om bjørn i Saltfjellet i 2013. Det har vært meldinger om bjørneskader både i Rana og Saltdal i nærheten av verneområdet.

Det har vært skadefellinger på gaupe innenfor verneområdet både ved Ramskjell og Kvitbergvatn.

Fjellrevvalper i Saltfjellet. Foto Kristian Sivertsen

Ungfugl av lappspurv. Foto Kristian Sivertsen

Boltit. Foto Kristian Sivertsen

Dette er ikke trua arter men arter som hekker i Saltfjellet.

Forsøpling

Det har ikke vært noen større fokus på kartlegging av forsøpling i 2013. Under en oppsynsrunde med helikopter ble denne snøscooteren funnet i Glomdalen. Det ble i vinter kjørt ut søppel som hytteeiere fra området rundt Gåsvatnet hadde levnet.

Snøscooter levnet ved Glomdalsvatnet i Rana. *Foto Kristian Sivertsen*

Søppel kjørt ut av Fjelltjenesten fra området rundt Gåsvatnet.
Foto Stein Ove Johannessen

Rapport tiltak 2013

Skjøtsel slåttemarker Bredek-InnerBredek

Det største enkelttiltaket i verneområdet er skjøtsel ved Bredek. Det er i 2013 utført i samme omfang som i 2012. Alt av åkrer er slått og gress fraktet ut. Dette ble gjort i midten av august under svært gode forhold for slåttearbeid. Gresset ble vendt og det tørket før det ble kjørt ut. Alt i henhold til skjøtselsplanen for området. Grøfting og rydding av vegetasjon rundt åkrer og ved de gamle kjerreveiene er også utført. I år har en også fått ryddet en god del skog ved Innerbredek. En utfordring med slåtten på Bredek er lagring av slåmaskiner, bensin, verktøy etc. Dette blir i dag lagret i matstua og dette er ikke en god løsning. Et eget bygg for lagring og overnatting hadde vært ønskelig og er under planlegging fra Helgeland museum og Statskog. Se egen rapport om skjøtsel ved Bredek.

Fjelltjenesten utfører slått ved Bredek. Foto: Kristian Sivertsen

Fjelltjenesten rydder skog ved åker Bredek. *Foto: Kristian Sivertsen*

Fjelltjenesten utfører slått ved Bredek. *Foto: Arild Bjørge*

Skjøtsel slåttemarker Stormdalen og Granneset.

Oversiktsbilde over Stormdalsgården og gjenvokste åkrer. Bildet er tatt 11.07.2013. Foto Kristian Sivertsen

Før rydding av skog og kratt ved innmark i Stormdalen. *Foto Kristian Sivertsen*

Etter rydding i Stormdalen. *Foto Kristian Sivertsen*

Hans Moasveen utfører rydding av gammel innmark ved Stormdalsgården. Foto Kristian Sivertsen

I tillegg til skjøtsel ved Bredek og Inner Bredek har Fjelltjenesten utført skjøtsel av gammel innmark ved Granneset og Stormdalsgården. Ved Granneset er innmark slått og gress er fraktet ut. En del større trær er felt rundt innmark og hus for å åpne opp mer.

Ved Stormdalsgården har man fortsatt der hvor vi avsluttet i 2012. Vi rydder gammel innmark mellom hus og elva for Kjerr og mindre bjørk slik at vi får frem den gamle innmarka. Her er det enda ikke snakk om bruk av slåmaskin før en får ryddet mer kjerr/trær.

Skjøtsel av innmark ved Granneset. Foto Kristian Sivertsen

Reprasjon av låvetak ved Bredek og Granneset.

Sommeren 2012 raste deler av torva ved låven på Granneset ned. Dette siden vorteplast hadde løsnet og torvhaldsstokk var blitt rått. Det ble da bestemt at nytt torvtak skulle legges i 2013. Det nye torvtaket skulle ikke ha vorteplast under torva men never som man gjorde opprinnelig. I den anledning var også Helgeland museum Interseert i å gjøre det samme ved deres låve på Bredek. Taket var i dårlig forfatning så Statskog som eier av Granneset og Helgeland museum som eier av Bredek søkte om midler og i 2013 ble det klart for restaurering av takene med midler fra Helgeland Museum, Midtre Nordland Nasjonalparkstyre og Statskog. Låven ved Granneset ble reparert i Juni ved at bygningen ble rettet opp og nytt tak ble lagt. Låven ved Bredek ble reparert i September ved at noen stokker ble byttet ut og nytt tak ble lagt. Arbeidet ved disse to bygningene ble utført av folk fra Helgeland museum og Statskog fjelltjenesten.

Låven ved Bredek ferdig restaurert i September 2013. Foto Kristian Sivertsen

Låven ved Granneset under restaurering og etter. Stein Hauahei fra Helgeland Museum og Hans Moasveen fra Statskog Fjelltjenesten utførte det meste av jobben ved Granneset og Bredek.
Foto . Kristian Sivertsen

Vedlikehold/drift av åpne husvær,anlegg

Det er ikke tatt med besøkstall fra Statskogs husvære i denne rapporten. Hyttebøker er tatt inn og en vil i løpet av tidlig vinter 2014 få sammenstilt disse data.

Stormdalsgården

Generelt tilsyn og skjøtsel. Utløe er skjev og i dårlig forfatning, bør i 2014 ha befaring med lafter for å se hvilke stokker som bør skiftes. Nye Stokker til trekkbåtsystemet er kjøpt inn og vil bli kjørt inn vinteren 2014. Sti inn Stormdalen er i 2013 ryddet.

Utløe ved Stormdalsgården er skjev og bør utbedres. *Foto Kristian Sivertsen*

Granneset

Ved huset på Granneset bør en i 2014 tette en liten lekasje på taket. Ellers er Bygningene ved Granneset i god stand.

Foto Kristian Sivertsen

Inner-Bredek

Det er ryddet en god del skog rundt gammel innmark og trippelløe ved Inner Bredek. Hytta er beiset, men tømringa begynner å bli dårlig i enkelte knuter så dette må kartlegges nærmere i 2014. Det kunne med fordel vært et utedo her.

Inner Bredek. Foto Kristian Sivertsen

Bukkhaugbua

Bukkhaugbua ble stengt av reindriften i April av Mai og åpnet igjen 12. Juni. Begrunnelsen for dette var at reindriften ikke vil ha folk i dette området som forstyrrer reinen i kalvingstia. Vedskjau er utført ved hjelp av Alberthaugen skole fra Bodø.

Alberthaugens skole utfører vedskjau ved Bukkhaugbua. Foto. Alberthaugen skole

Steinstua ved Nordre Bjøllåvatn

Det ble ikke fraktet inn ved til steinstua i vinter siden det var igjen flere sekker fra 2012. Det er ikke gjort noen utbedringer på bygget men dette bør gjøres i 2014.

Bjerkbua i Bjøllådalen

Generellt tilsyn. Levegg er satt opp igjen etter restaurering og det er ordnet ved.

Bjerkbua i Bjøllådalen. Foto Arild Bjørge

Steinstua ved Krukki

Det er ikke gjort noen utbedringer på Steinstua i 2013 etter befaringen som vi hadde der i 2012. I 2014 bør tak og vindu repareres. Det er i år ryddet vegetasjon rundt steinstua.

Kvitsteinelvkøta

Det er lagt mer torv på køta i 2013 samt ordnet ved. *Foto Kristian Sivertsen*

Glomdalshytta

Det ble fløyet inn ved og søppel ble fløyet ut fra Glomdalshytta. Det er ikke gjort noen utbedringer på fundament og hytte i 2013.

Pikhaughytta. Foto Kristian Sivertsen

Pikhaughytta

Pikhaughytta ligger i Glomdalen i Rana. Og dette er et svært snørikt område. Hytta er som regel helt borte i snøen og dette fører til stor slitasje på hytte og utedo. Hytta trenger en oppgradering i 2014 med bytte av tak og vinduer. Flere vinduer hadde i løpet av vinteren 2013 blitt knust som følge av snøen. Utedo er vridd og wire er slitt av.

Fjerne gamle brukabler i Blakkådalen

De gamle brukablene som lå i Blakkådalen veide ca 200 kg og ble fløyet ut med helikopter sommeren 2013. *Foto Kristian Sivertsen*

Transport av ved og diverse nødvendig utstyr BOT

Fjelltjenesten utførte transport av ved og nødvendig utstyr til Tverrbrennstua, Midtistua og Bjellåvasstua. I år utførte også Fjelltjenesten vedtransporten til Bjellåvasstua. Dette har tidligere vært gjort av private på gitt dispensasjon.

Vedtransport Midtistua. *Foto Kristian Sivertsen*

Befaring av nytt reingjerde langs jernbanen, Sørrelva-Semka

I 2013 har man befart det nye reingjerdet mellom Sørrelva og Semka. Dette med tanke på hogst. Det er stort sett hugd en 10 meter bred gate der hvor gjerdet går, dvs ca 5-6 meter på hver side av gjerdet . Det ligger igjen ganske mye bjørk som ikke er tatt rede på.

Det nye reingjerdet mellom Sørrelva og Semka. Foto Kristian Sivertsen

Rydding av sti i Stormdalen

Stien inn Stormdalen fra Granneset til Stormdalen er i år ferdig ryddet med ryddesag. Nye stokkbruer er satt opp og de gamle er demontert for utkjøring vinteren 2014. Det er enkelte områder på stien som er svært bløte. Det er i 2013 gjort en kartlegging av hvor det trengs klopping og ca 120 meter bør klopplegges i 2014.

Stien i Stormdalen ferdig ryddet. *Foto Kristian Sivertsen*

Gammel bru demontert for utkjøring, ny stokkbru på plass. *Foto Kristian Sivertsen*

Rydding av skog langs oppmurt veg ved Krukkistua

Det ble ryddet skog langs den oppmurte veien til steinstua ved Krukki. Skog ble fjernet slik at muren ikke skulle bli ødelagt av røtter fra trær. Den oppmurte veien som er et flott kulturminne er nå mye mer synlig. *Foto Kristian Sivertsen*

Vardebygging ved Polarsirkelsenter

Det har også i år vært gjort en innsats med å rive varder ved Polarsirkelsenteret. De største byggverkene er revet og søppel er samlet i hop. Turistene etterlater seg diverse symbolske effekter som blir søppel. Varder bygges til og med på forbudsskiltet mot vardebygging. Skal man få bukt med dette problemet tror jeg at det må lages nye og større forbudsskilt og at de som driver senteret må ansvarliggjøres mer i forhold til å Informere turistene om at det ikke er lov å bygge varder utenom det området som er satt av til dette.

Steinsetting ved Polarsirkelsenter. Foto Kristian Sivertsen

Vardeskilt ved Polarsirkelsenter. Foto Kristian Sivertsen

Diverse symbolske effekter som turistene etterlater seg ved Polarsirkelsenteret. Foto Kristian Sivertsen

Kartlegging av slitasje på T-sti i Tespdalen grunnet storfe

Høsten 2013 befarte Fjelltjenesten T- stien fra Bjellånes og opp mot Tespvatnet i Rana. Stien går først gjennom Storlia NR før den går inn i Saltfjellet-Svartisen NP. Hensikten var å se hvordan stien så ut grunnet storfe som beiter i dalen. 4 oktober ble det observert 25 kyr på vestsiden av elva Tespa ved Tespfossen. Stien i Tespdalen bærer tydelig preg av at kyrne følger denne . En del områder har blitt svært opptråkket og bløte som følge av kyrne.

25 kyr ble observert vest for Tespa ved Tespfossen 4.10.2013. *Foto Kristian Sivertsen*

I enkelte områder er det store skader på T sti i Tespdalen pga kyr. *Foto Kristian Sivertsen*

Tiltak som ikke er gjennomført i 2013

Fjerning av gammelt gjerde i Storlia

Befare uteløe Stormdalen

Opprydding av søppel langs gamle E6- jernbane

Vedlikehold av steinstuene

Befaring sti Bjørnstigen

Opprydding av gamle reingjerder

Øvrige tiltak/ annet

Her nevnes ting som er gjort i verneområdet men som ikke nødvendigvis står på en tiltaksliste.

Miljøfaglig utredning har vært på befaring i Storlia NR. Her har de sett på granplantefelt og beitetrykk. Rapport er ikke ferdig før i 2014.

Nordlandsforskning har laget en situasjonsanalyse som omhandler besøk og infrastruktur i verneområdet.

Avvirkning av granplantefelt i Tollådalen. Det er gitt dispensasjon til Beiarn Jff og Statskog Fjelltjenesten på avvirkning av granplantefeltet. Grana kjøres med snøscooter til Åsvasshytta og brukes til ved. *Foto Stein Ove Johannessen*

Statskog Fjelltjenesten har på oppdrag fra BOT bygget Stokkbru ved Tverrbrennstua. *Foto Stein Ove Johannessen*

Rana turistforening har reparert hengebro ved Kvitsteinelva . Foto Kristian Sivertsen

El fiske ved Djupvasselva i Tollådalen. Fjelltjenesten deltar på villmarkscamp i Beiarn Hvor 36 ungdommer deltok i år. Saltfjellet- Svartisen NP som del arena. Her følges Beiarn Jff fiskestellsplan for området. På bildet fisker man med el apparat og fanger Småfisk som settes ut i Åsvatnet. Foto Stein Ove Johannessen.

Fjellrevforinga i Saltfjellet har i 2013 fortsatt som tidligere. Det er 6 automater som fylles med tørrfor ca hver 5 uke om vinteren. *Foto Kristian Sivertsen*

Fjelltjenesten måler snødybde og tar snøprofiler ved to områder i Saltfjellet. Et område ved Riebivagge og et ved Straites. Dette er et oppdrag for NINA. De gjør vegetasjonskartlegging i de samme områdene med tanke på lemen. *Foto Kristian Sivertsen*

Helgeland museum har i 2013 hatt åpen gård ved Bredek i August måned. Da kunne besøkende kjøpe kaffe og lokale bakervarer. Det var også dyr ved Bredek i denne perioden. Geit, sau, gris, hest, kanin og høns som var svært populære hos småbarnsfamilier. *Foto Kristian Sivertsen*

Grannesdagen ble arrangert i slutten av August. Dette er et samarbeid mellom Helgeland Museum, Statskog og Rana turistforening. Kaffe og lokale bakervarer ble servert ved Granneset og publikum fikk informasjon om de gamle fjellgårdene Granneset og Bredek. Ca 150 besøkende ved Granneset denne dagen, og svært mange av disse var småbarnsfamilier. *Foto Kristian Sivertsen*

Austerdalsisen i 1972. *Foto Ole Petter Rundhaug*

Isbreene i verneområdet har minnet betraktelig de senere år. Det øverste bildet er tatt i 1972 og viser at breen går helt over Austerdalsvatnet. Det nederste bildet er tatt i 2013 og viser at isen har trukket seg vekk fra vannet. Dette medfører at en nå kan komme seg mellom isen og vannet og gå inn Austerdalen.

Austerdalsisen i 2013. *Foto Kristian Sivertsen*

Innspill til tiltak i 2014

Slått Bredek i et like stort omfang hvor man også fortsetter med rydding av skog ved Stormdalsgården og Inner Bredek.

Reparere skader på Steistua ved Krukki og N Bjøllåvatn

Reparere gamle Storoksvatn

Kartlegge søppel/etterlatenskaper langs gammel E6/ jernbane

Befare utløe Stormdalen

Infopunkt trekanten Storvollen, avklaringer

Ny informasjon ved Polarsirkelsenter

Fjerne gammelt gjerde Storlia NR

Befaring Bjørnstigen- sti Nordfjorden og Straumdal

Større velikeholdsprosjekt ved Pikhaugytta

Transport BOT

Ny kartlegging av kjøreskader i sentrale deler av Saltfjellet ved bruk av Helikopter

Nytt husvære ved Bredek for maskiner og overnatting.

Kloppegging med ca 120 meter lerk i Stormdalen

Kartlegging av behov for nye klopper sti Lønsdal-Viskis

Nye skilt, bedre merking av sti til Austerdalsisen

Kloppegging sti mot Glomdalvvatnet i Rana

Kartlegging og opprydding av gamle reingjerder

Opprydding av søppel langs gamle E6 og jernbane